

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. II. An Romanus Pontifex loquens ex Cathedra possit errare in materia
probabili circa mores?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

CAPVT II.

An Romanus Pontifex loquens ex Cathedra possit errare in materia probabili circa mores?

ARTICVLVS I.

Quid censeant aliqui in hac quaestione; & quomodo in aequivoco laborent?

SYMMARIVM.

Opinio Caramuelis. n. 62.

Eius fundamentum. n. 63.

Alij Authores eiusdem opinionis. n. 64.

Titulus ipse, quem ponit Caramuel, quam sophisticam equivocationem patiatur? n. 66.

Solvitur Sophisma tituli distinctione sensus compositi, & diuisi. n. 67. & seqq.

Quomodo formandus sit titulus ad vitandam equivocationem? n. 70.

Propositio probabilis potest amittere suam probabilitatem. n. 71.

Etiā intrinsecam. n. 72.

Solvitur fundamentum Caramuelis. n. 73.

Et eius confirmatio. n. 74.

62. **S**ufficiebant dicta cap. præced. vt intelligeretur, ita esse vniuersaliter verum, Romanam Cathedram esse Regulam infallibilem in materia morum, vt extenderetur etiam ad opiniones, quæ aliquo tempore fuerunt, aut reputatæ sunt probabiles; nisi Caramuel illud paradoxum pronunciaffet, scilicet: *Non dari in mundo visibili auctoritatē damnandi opiniones probabiles.* Et hinc colligit, opiniones probabiles damnatas sive

ab Inquisitione, sive à Romano Pontifice, licet damnatæ mancant, quo ad forum externum; quo ad internum tamen manere indemnes, & probabiles.

63. Cuius præcipuum fundamentum est. Quia nulla auctoritas facere potest, quod bonū sit malum, & quod innocens sit reus, & quod lux sint tenebræ: propositio autem probabilis bona est, innocens est, & instar lucis inter tenebras humanæ mentis: ergo nulla auctoritas facere potest, quod opinio probabilis sit improbabilis, aut damnabilis.

Confirmatur. Si innocens damnatur vt reus, licet in foro externo maneat noxius, in foro tamen interno innocens permanet: ergo similiter si opinio probabilis damnatur vt improbabilis, in foro externo reputabitur improbabilis, in interno tamen suam probabilitatem retinebit.

64. Caramueli consentit ex parte Ioannes Martinez de Prado tom. 2. cap. 33. in Appendic. contra Caram. quæst. 2. §. 3. num. 32. afferens, nulla humana auctoritate fieri posse, quod opinio intrinsece probabilis fiat improbabilis; bene tamen si sit ab extrinseco dumtaxat probabilis. Eandem Caramuelis sententiā vt probabilem admittit Leander à Murcia lib. 2. disquisit. moral. disp. 4. resol. 2. §. num. 17.

65. Falsitatem huius opinionationis multis demonstrationibus ostendi in 1. part. Cris. Theol. disp. 9. per totam. In cuius cap. 2. proposui sententiā Caramuelis cum omnibus suis consequentijs, collatis inter se varijs locis operum eius; & ibi etiam retuli sententiā aliorum duorum, afferens eorum verba formalia. Et cap. 3. eorum fundamenta retuli.

66. Et cap. 1. evidenter ostendi ipsum titulum scilicet [*An detur in mundo visibili auctoritas damnandi opiniones probabiles?*] sophisticam aequi-

Prado.

æquivocatione scaterere. Nihil enim tam evidenter convincitur, quam sophisma, cum manifestantur termini, in quibus later dolus sophisticus. Ibi ergo circa eiusmodi titulum quæstionis sic discurrebam cap. 1.

67. [Vt statim ab exordio quæstionis videas, quantam patiatur æquivocationem sophisticam hic titulus, advertet, eam quæstionem esse similem huic: *An omnipotentia facere possit, quod cæcus videat?* Quæ quidem quæstio duplicem sensum habere potest; & sensum compositum, & sensum divisum. Sensus compositus inquirat, an Omnipotentia facere possit, quod cæcus, sive privatio visionis componatur cum visione. Sensus divisus inquirat, an Omnipotentia facere possit, quod cæcus amittat cæcitatem, & ita videat? Et siquidem à primo sensu arguis ad secundum; & quia non possunt componi cæcitas, & visus, arguis ad improbandum Christi miracula, quibus factum est, ut cæci viderent, sophisticè arguis, & sophistica æquivocatione vis certissimam veritatem confundere.

68. Eundem duplicem sensum habet titulus huius quæstionis, compositum, & divisum. Compositus inquirat, an propositio probabilis, manens probabilis, sit condemnabilis? sive an hæc duo possint componi, quod propositio simul sit & probabilis, & condemnabilis? Sensus autem divisus inquirat, an propositio prius probabilis possit, amissa probabilitate, fieri condemnabilis? Sive an propositio probabilis possit amittere probabilitatem, ita ut reddatur condemnabilis?

69. Et quidem implicat contradictionem, quod propositio probabilis in sensu composito sit condemnabilis; quia implicat contradictionem, componi probabilitatem cum damnabilitate. Si autem inde progredieris; & ex hoc, quod propositio probabi-

lis in sensu composito nequit esse condemnabilis, arguis, & inferis, non posse Romanum Pontificem damnare illam propositionem, & auferre probabilitatem ab illa; & reddere illam improbabilem, dolose arguis, & sophisticè; si quidem à sensu composito arguis ad divisum. Maxime cum probabilitas propositionis sit perfectio extrinseca, & amissibilis, ut constabit ex cap. 4. Erit que id argumentum simile huic: *Implicat cæcum videre: ergo nulla potestis facere potest, quod cæcus videat.* Sophisticè enim procedit, dum assumit antecedens in sensu composito, & consequens in sensu divisio.

70. Titulus ergo ut prudenter, utiliter, & absque æquivocatione proponeretur, sic proponi debuit: *An detur autoritas condemnandi ut improbabiles eas propositiones, quæ prius erant, vel quæ prius videbantur probabiles?* Vel sic: *An opinio probabilis amittere possit probabilitatem, & reddi improbabilis vi condemnationis Pontificiæ.* Sic enim vitaretur confusio orta ex æquivocatione sophistica, proposita quæstione (qualis illa est, & esse debet) in sensu divisio.] Huc usque scripsi in eo cap. 1.

71. Deinde cap. 4. manifeste ostendi, propositionem probabilem posse amittere suam probabilitatem: quod concedit Caramuel eo proposito exemplo, quod tempore S. Augustini erat probabile, nullos in orbe terrarum esse antipodes; cum tamen id iam non sit probabile, quia eorum existentia evidenter constat. Id ergo ostendi ex ipsa definitione opinionis probabilis, de cuius conceptu est niti fundamento gravi, quamvis non certo: sed quæ modo nititur fundamento non certo, procedente tempore potest pro illa, aut contra illam apparere fundamentum evidens; nam argumenta evidentia, quæ modo sunt pro aliqua veritate, non apparuerunt nobis ab initio

man-

mundi, sed decursu temporis inventa sunt: potest ergo opinio, quæ modo probabilis est, fieri certo vera, aut certo falsa amittens probabilitatem. Deinde quia incertitudo cognitionis tamdiu durat, quamdiu non apparet argumentum omnino certum: ergo incertitudo opinionis probabilis tamdiu durabit, donec contra illam appareat fundamentum certum: si ergo hoc nobis appareat, opinio amittit probabilitatem suam.

72. Nec prodest si dicas, loqui nos de probabilitate intrinseca, quæ quia intrinseca est opinioni, erit inamissibilis, & inseparabilis ab opinione. Dicitur enim intrinseca, non quia motivum ipsum sit intrinsecum opinioni, aut conclusioni, sed quia desumitur ex natura intrinseca obiecti. Quod autem ipsum motivum non sit intrinsecum conclusioni obiectivæ, patet in hoc syllogismo: *Omnis homo est animal, Petrus est homo, ergo Petrus est animal.* Petro enim extrinsecum est, quod omnis homo sit animal, alioqui universa hominum multitudo esset intrinseca Petro. Hæc omnia late tradidi & explicui ea disp. 9. cap. 4.

73. Hinc facile evertitur fundamentum Caramuelis, & aliorum, initio articuli propositum. Distinguo enim antecedens. Nulla authoritas humana facere potest, quod innocens sit reus, [in sensu composito] concedo; [in sensu diuiso] nego. Nam qui modo innocens est, quia talis existimatur; facto debito examine potest inveniri reus. Opinio ergo, quæ admittebatur tamquam probabilis ab intrinseco, quia contra illam non apparebat fundamentum certum; postea apparente fundamento certo, transit ab innocentia ad reatum, sive à probabilitate ad improbabilitatem.

74. Ad confirmationem respondeo, si innocens iniuste damnatur propter probationes falsas, in foro externo manere reum, & in foro interno manere

innocentem. Si vero qui reputabatur innocens, facto examine iusto compariatur delicti reus; pro foro interno, & externo manet reus. Idem contingit in opinione probabilis: quæ si condemnaretur iniuste, pro foro interno maneret probabilis, & innoxia. Si autem inveniatur principium certum contra illam, iam fiet noxia, & improbabilis. Quod autem damnatio Cathedralis Romanæ sit principium certum contra assertionem, quæ reputabatur probabilis; ex dictis satis constat, & amplius ex dicendis constabit.

ARTICVLVS II.

Capita probationum, quibus alibi demonstrari, posse Romanum Pontificem damnare opiniones olim probabiles in materia morum.

SVMMARIVM.

Si Pontifex declarans, propositionem in materia morum esse temerariam, aut scandalosam, non auferret probabilitatem, erraret in materia morum. n. 75.

Romana Cathedra est Regula infallibilis ad decidendas controversias de bonitate & malitia morali, & consequenter de probabilitate. n. 76.

Questiones de probabilitate in materia morum versantur circa bonitatem, & malitiam moralem. n. 77.

Opiniones probabiles possunt reddi improbabiles, si contra illas appareat principium certum. n. 78. Alique propositiones olim probabiles postea damnatae sunt ab Ecclesia. n. 79.

Affertur in exemplum opinio olim docens, simplicem Sacerdotem posse valide absolvere. n. 80.

Item opinio docens sufficere contritionem ad eommunionem Eucharistia. n. 81.

Item opinio, quod obiectum festi Conceptionis Deiparæ sit sanctificatio eius in secundo instanti. n. 82.

Item opinio de absolutione Sacramentali in absentia. n. 83.

In

75. In ea relata disp. 9. art. 3. propositi hanc primam demonstrationem. Si Romanus Pontifex docens Ecclesiam, asserensque, propositionem in materia morum esse temerariam, scandalosam, aut improbabilem, non auferret illi probabilitatem, Pontifex Romanus docens Ecclesiam erraret in materia morum: sed Pontifex docens Ecclesiam non potest errare in materia morum: ergo in tali casu auferret illi probabilitatem: cuius syllogismi maior, & consequentia sunt evidentes, & minor manifeste constat ex cap. antecedenti. Quam demonstrationem in eo art. 3. relato multis explicui & confirmavi.

76. Secunda demonstratio continetur ibidem art. 4. In Ecclesia datur Regula infallibilis ad decidendas controversias, quæ de bonitate, aut malitia morali humanarum actionum oriuntur in Ecclesia, quæ Regula non est alia, quam Romana Cathedra, vt constat ex cap. præced. ergo si in Ecclesia oritur controversia de probabilitate opinionis circa bonitatem moralem alicuius actionis humanæ, ad Romanam Cathedram spectat illam pro alterutra parte decidere. Idque intelligitur, vt mox dicam, ita vt possit eas quæstiones decidere extra definitionem articuli Fidei. Sic enim Leo X. in Concilio Lateranensi sess. 10. definiuit, montes pietatis esse licitos illis verbis: *Declaramus, & definimus, montes pietatis nec mali specimen præferre, nec ullo pacto improbari.* Et tamen non affirmat Pontifex, se id definire tamquam articulum Fidei. Sic etiam dum Romanus Pontifex approbat Religiones, & affirmat, earum instituta esse conformia Evangelicæ perfectioni, id declarat tamquam omnino certum, & indubitabile; non tamen affirmat expresse, eum esse articulum Fidei.

77. Confirmatur. Nam Romana Cathedra est Regula infallibilis in

quæstionibus de Doctrinâ morum: sed quæstiones de probabilitate circa bonitatem moralem, aut malitiam morum, sunt quæstiones de Doctrina morum: ergo est Regula infallibilis in eiusmodi quæstionibus de probabilitate.

78. Tertia demonstratio est. Nam opiniones ab intrinseco probabiles possunt reddi improbabiles, si contra illas appareat principium certum, quod anteat latebat: sed potest Romanus Pontifex invenire eiusmodi principium certum, ex speciali assistentiâ Spiritus Sancti Ecclesiæ promissa: ergo potest Pontifex eas opiniones reddere improbabiles.

79. Quarta demonstratio est. Aliquæ propositiones fuerunt olim probabiles ante definitiones Pontificum Romanorum, aut Conciliorum Generalium; quæ, accedente examine veritatis, repertæ sunt hæreticæ, & à Romanis Pontificibus, aut Concilijs damnatæ: ergo non obstat, quod opiniones fuerint probabiles, quominus, facto examine veritatis, reddantur damnabiles.

80. Confirmatur primo, quia olim existimabatur probabilis sententia, quæ ait, simplicem Sacerdotem vi suæ ordinationis accepisse integram potestatem absolvendi, quin requiratur aliqua alia iurisdictio ad valide absolvendû à peccatis. Eam enim opinionem propugnarunt Armachanus, Almainus, Durandus, & Croufers, quos retuli ea disp. 9. n. 105. & tamen illa opinio damnata est in Concilio Tridentino, & opposita assertio definita sess. 14. cap. 7. de Sacram. Pœnitentiæ, & canone 11. & ideo sententiam ei opinioni oppositam, esse de Fide, asserunt P. Valencia, P. Vasquez, P. Tannerus, Lug. Card. Petrus de Ochagavia, & Pesantius; et opinionem Armachani esse erroneam, affirmant P. Suarez, & P. Fagundez, & illam esse evidenter adversam Tridentino, asserunt P. Co-

Valencia.
Vasquez.
Tanner.
Lug.
Ochagar.
Pesant.
Suarez.
Fagund.
Conink.
Ledejma.

P. Coninck, & Petrus de Ledema, quos omnes ibidem in reuli: ergo potestas est in Ecclesia, & in Romana Cathedra mandandi opiniones olim probabiles.

81. Confirmatur secundo. Fuit enim plurium olim opinio, habenti conscientiam peccati mortalis sufficere contritionem, nec necessariam esse confessionem actualem ad communionem Eucharistiae, etiam habitam copiam confessarij. Sic enim tenuerunt olim Panormitanus, Ricardus, Adrianus, Ioannes de Medina, & Caietanus apud Sayrum lib. I. cap. 4. n. 6. quos citavi ibidem n. 106. Et tamen ea opinio amisit probabilitatem ex declaratione Tridentini sess. 13, cap. 7. & canone 21. Id quidem non solum præcepto novo, sed declaratione antiqui, in ipsa consuetudine, & traditione Ecclesiae contenti; ut patet illis verbis, *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, &c.* Potest ergo Ecclesia, atque adeo Romana Cathedra auferre probabilitatem ab opinionibus, quæ olim fuerunt probabiles.

*Panorm.
Richard.
Adrian.
Ioan. Me-
dina.
Caiet.*

82. Confirmatur tertio. Nam olim fuit probabile (saltem ab extrinseco) obiectum festi Ecclesiastici Conceptionis Deiparæ esse Sanctificationem eius in secundo instanti: atqui per Bullam Alexandri VII. iam ea propositio est improbabilis, & certo falsa, cum opposita ex definitione Alexandri VII. sit certissima; cum declaraverit Pontifex, Ecclesiam celebrare hoc festum de præsertione B. Virginis ab originali in primo instanti reali: potest ergo Romana Cathedra auferre probabilitatem ab opinione olim probabili.

Alex. 7.

83. Hæ duæ demonstrationes tertia & quarta cum suis confirmationibus, & multis alijs, continentur, & fusius proponuntur in ea disp. 9. cap. 7. Et deinde cap. 8. eadem assertio roboratur ex eo, quod cum olim existi-

mata fuerit probabilis opinio de absolute solutione Sacramentali in absentia; nam eam propugnabant viginti Auctores apud P. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 19. sect. 3. n. 2. Clemens VIII. abstulit ab illa probabilitatem, declarans illam esse falsam, temerariam, & scandalosam. Circa quam damnationem multa ibidem adnotavi, & in cap. seq. Præterea in quinque capitibus sequentibus à 10. vsque ad 15. multa alia argumeta proposui pro evidètia eiusdem assertionis. Et in alijs quinque sequentibus à 15. vsque ad 19. argumenta partis oppositæ non solum dissolvuntur, sed etiam impugnantur, & convincuntur: quæ omnia huc afferre, prolixum esset.

CAPVT III.

An hoc decretum prodierit immediate ab Innocentio XI?

SUMMARIVM.

Proponuntur tres questiones tractandæ. n. 84.

Quantum decepti sint, qui putarunt, decretum de celebratione Missarum non prodixisse immediate ab Urbano VIII. sed à Sacra Congregatione? n. 85.

Convincitur ea deceptio. n. 86.

Hoc decretum damnatorium earum propositionum prodijt immediate ab Innocentio XI. n. 87.

Prohibitio sub pena excommunicationis convincit, prodixisse decretum à Romano Pontifice. n. 88.

84. **V**t omnimoda certitudine constet, hoc decretum damnans eas sexaginta quinque propositiones esse regulam infallibilem in materia morum, necesse est, inquirere